

Bijlage 04 Toelichting Quicksan flora en fauna

Quickscan flora en fauna

Bestemmingsplanwijziging Beekseweg 26 te Babberich

Gemeente Zevenaar

Quicksan flora en fauna

Bestemmingsplanwijziging Beekseweg 26 te Babberich

Gemeente Zevenaar

Colofon

Datum:

2 april 2013

Projectgegevens:

Projectnummer 252792

Auteur(s):

L.C. Smitskamp

Vestiging Oosterhout
Beneluxweg 125
4904 SJ Oosterhout
T: +31 (0)162 48 75 00
www.croonenburo5.com

Vestiging Maastricht
Louis Loyensstraat 5
6221 AK Maastricht
T: +31 (0)43 325 32 23
info@croonenburo5.com

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doel	3
1.3	Leeswijzer	3
2	Natuurwetgeving en -beleid	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden	4
2.3	Flora- en faunawet	4
3	Gebiedsbeschrijving	6
3.1	Huidige situatie	6
3.2	Toekomstige situatie	7
3.2.1	Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	8
4	Methode	10
4.1	Bureaustudie	10
4.2	Terreinbezoek	11
5	Onderzoeksresultaten	12
5.1	Resultaten bureaustudie	12
5.1.1	Ligging EHS en beschermde gebieden	12
5.1.2	Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet	12
5.2	Resultaten verkennend terreinbezoek	14
6	Toetsing aan de natuurwetgeving	20
6.1	Toetsing effect op beschermde gebieden	20
6.1.1	EHS	20
6.1.2	Natuurbeschermingswet 1998	20
6.2	Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet	20
6.2.1	Effecten Tabel 2/3 soorten	20
7	Conclusies en aanbevelingen	24
7.1	Conclusies	24
7.1.1	Beschermde natuurgebieden	24
7.1.2	Beschermde soorten	24
7.2	Kansen voor de natuur	25
7.2.1	Vleermuizen	25
8	Bronnen	26
8.1	Boeken en rapporten	26
8.2	Websites	26

Bijlagen:

Bijlage 1: Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswet 1998

Bijlage 2: Flora- en faunawet

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op de locatie aan de Beekseweg 26 te Babberich zal een functieverandering plaatsvinden. Zo worden naast de bestaande woning op het adres, twee woningen gerealiseerd met bijbehorend erf. Ten behoeve van de ontwikkeling worden twee schuren gecomoveerd en zal het terrein opnieuw worden ingericht. De voorgenomen ontwikkeling past niet binnen het vigerende bestemmingsplan voor de locatie. Er wordt daarom voor het plangebied een nieuw bestemmingsplan opgesteld

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een quickscan. In deze rapportage zijn de resultaten van de quickscan beschreven. In figuur 1 is het plangebied ten opzichte van Babberich weergegeven.

Figuur 1. Globale ligging plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van Babberich. Bron: Google maps.

1.2 Doel

In ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende quickscan is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, EHS en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze quickscan is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze quickscan omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze quickscan flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het terreinbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevinden zich twee bijlagen, die algemene informatie verschaffen met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Natuurwetgeving en -beleid

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de EHS en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

2.2 Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de EHS en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur en de Natuurbeschermingswet wordt verwezen naar bijlage 1.

2.3 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 2.

3 Gebiedsbeschrijving

3.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in de gemeente Zevenaar en bevindt zich in het buitengebied van Babberich (ten oosten van de dorpskern gelegen tussen twee campings). Het plangebied wordt aan de noordzijde begrensd door een haag en de Beekseweg, aan de oostzijde door de Eltenseweg, aan de zuidzijde gedeeltelijk door een bomenrij, een achtertuin en door agrarische percelen en aan de westzijde door een aangrenzende woning met het bijbehorende erf.

In de huidige situatie bestaat het terrein uit enkele gebouwen; een woonboerderij met aan de westzijde een aangrenzende uitbouw (oostelijk in het plangebied), een grote (deels open) schuur en een kleine stal in het zuiden van het plangebied. Rondom en aan de west- en zuidzijde van de schuur is een weiland aanwezig. Ten zuiden van de woonboerderij en deels de uitbouw is een tuin aanwezig.

Ter verduidelijking is de ligging en begrenzing van het plangebied weergegeven in nevenstaande afbeelding (zie figuur 2). In figuur 3 is middels foto een impressie van het plangebied gegeven.

Figuur 2: Begrenzing plangebied. Bron: Interactieve kaart Provincie Gelderland, 2013.

Zijaanzicht woonboerderij met de uitbouw (rechts in de foto). Links ligt de Beekseweg.

Aanwezige tuin met zicht op de woonboerderij en de uitbouw.

Kleine stal op achterzijde van het perceel.

Achterzijde van de (deels open) schuur.

Impressie gebouwen vanaf het weiland in het westen van het plangebied.

Impressie plangebied vanaf de Beekseweg.

Figuur 3. Impressie plangebied.

3.2 Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie zullen alle gebouwen in het plangebied, op de woonboerderij na, geamoveerd worden. Het woonhuis aan de Beekseweg 26 zal gescheiden worden van de westzijde van het plangebied waar twee woningen gerealiseerd worden. In het westelijke deel van het plangebied zal een inrit ontwikkeld worden met een bomenlaanstructuur, om toegang te bieden aan één van de twee woningen. De inrit voor de

andere woning zal aan de noordzijde ingericht worden. In het zuidelijke deel van het plangebied wordt een boomvak/struweel zone aangelegd. In overige delen in het plangebied worden groenelementen als hagen en grasland aangelegd. In figuur 4 is de toekomstige indeling van het plangebied weergegeven.

Figuur 4: Toekomstige indeling plangebied.

3.2.1 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Ten behoeve van de ontwikkeling zullen drie gebouwen geamoveerd worden in het plangebied. Daarnaast zal het terrein bouwrijp gemaakt worden om de ontwikkeling mogelijk te maken. Enkele bomen in de noordwesthoek worden gerooid. De reeds aanwezige tuin ten zuiden van de woonboerderij zal bij het toekomstige erf van de woning betrokken worden. Ten behoeve van de toekomstige inrichting zullen groenelementen worden ingericht.

4 Methode

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.1 Bureaustudie

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de streng beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.waarneming.nl;
- www.telmee.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Daarnaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Gelderland (interactieve kaart EHS), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan EHS. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS (Spelregels EHS).

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

4.2 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 24 maart 2014 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Aan de hand van de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een nader onderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Onderzoeksresultaten

5.1 Resultaten bureaustudie

5.1.1 Ligging EHS en beschermde gebieden

In de provincie Gelderland bestaat de EHS uit drie onderdelen; EHS-Natuur, EHS verweven en ecologische verbindingzones. Soorten die zijn gebonden aan grotere natuurgebieden vinden vooral een plek in EHS-natuur. Er bevindt zich geen EHS binnen het plangebied. De dichtstbijzijnde EHS(-natuur) ligt op circa 270 meter afstand ten zuiden van het plangebied (figuur 5). Hier is ook EHS-verwevingsgebied aanwezig. EHS-verweven is van belang voor soorten die in gebieden leven waarin natuurelementen verweven zijn met agrarisch gebruik van het landschap. De EHS in de omgeving bestaat voornamelijk uit bos en is onder andere aangewezen als 'Park- en stinzenbos', 'Zoete plas' en 'Rivier- en beekbegeleidend bos' (Natuurbeheerplan Gelderland 2014).

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ('Gelderse Poort') ligt op circa 800 meter afstand ten zuidwesten van het plangebied.

Figuur 5. Ligging plangebied (rood omcirkeld) t.o.v. EHS (gekleurde gebieden). Bron: website provincie Gelderland.

5.1.2 Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl. Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden ver-

zameld. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeheerende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Volgens telmee.nl en waarneming.nl komen in het plangebied en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), reptielen en amfibieën (www.RAVON.nl) en insecten (www.Naturalis.nl).

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn aangetroffen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (tabel 2 en 3 Flora- en faunawet)soorten. Vogels zijn onderverdeeld in jaarrond beschermde soorten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermde soorten (categorie 5). Gekeken is naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

Vogels

Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd): buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ransuil, roek, sperwer, steenuil en wespandief.

Zoogdieren

Zwaarder beschermd: steenmarter, bever, gewone dwergvleermuis en watervleermuis.

Reptielen/amfibieën

Zwaarder beschermd: kamsalamander en poelkikker.

Vlinders

Zwaarder beschermd: geen waarnemingen.

Libellen

Zwaarder beschermd: geen waarnemingen.

Vissen

Zwaarder beschermd: kleine modderkruiper en bittervoorn.

Flora

Zwaarder beschermd: geen waarnemingen.

Uit andere soortgroepen zijn geen beschermde soorten zoals genoemd in tabellen 2 en 3 van de Flora- en faunawet aangetroffen.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

5.2 Resultaten verkennend terreinbezoek

Op 24 maart 2014 bij 5°C en licht bewolkt weer is een terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een ecooloog van Croonen Adviseurs. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Het plangebied bestaat uit een aantal biotopen. De biotopen waar veranderingen aan plaatsvinden zijn; de gebouwen en het weiland (inclusief de bomen).

Gebouwen

In het plangebied zijn een aantal gebouwen aanwezig waarvan er drie geamoveerd worden; de uitbouw van de woonboerderij, de grote schuur en de kleine stal in het zuidelijke deel van het plangebied. De uitbouw bestaat uit een éénverdiepingsgebouw met een schuin dak van golfplaten. De grote schuur is aan de oostzijde (zijde woonboerderij) deels open. Aan de zuid- en noordkant in de schuur zijn dichte ruimtes aanwezig; de nok en het gehele dak is echter zichtbaar vanaf het middenpunt van de schuur. In het middengedeelte van de schuur zijn (open) stallen van paarden aanwezig. De dakbedekking bestaat uit metalen golfplaten en wordt ondersteunt door houten balken. De kleine stal in het zuiden van het plangebied bestaat uit enkele stalelementen met een dakbedekking van golfplaten.

In figuur 6 is middels foto's een impressie gegeven van de aanwezige gebouwen in het plangebied.

Figuur 6. De bebouwing in het plangebied. Boven impressies van de uitbouw van de woonboerderij, midden de grote (deels open) schuur en onder de kleine stal.

Gebouwen zijn in potentie een geschikt leef- en broedgebied voor o.a. vogels en zoogdieren (met name vleermuizen).

Vogels

Tijdens het terreinbezoek zijn in de grote schuur aanwijzingen aangetroffen die wijzen op broedgevallen van vogels. In het gebouw zijn enkele nesten aangetroffen van vermoedelijk een merel of witte kwikstaart. De nesten zaten grotendeels verscholen achter balken (zie figuur 7) - hierdoor is het mogelijk dat meerdere van dergelijke nesten aanwezig zijn.

De aangetroffen nesten hebben geen vermelding op de "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten" 2009. De nesten zijn wel beschermd zolang het nest in gebruik is zowel wanneer de vogels broedend zijn als wanneer jongen aanwezig zijn.

Figuur 7. De bebouwing in het plangebied. Linksboven en rechtsboven impressies van de open kapschuur, midden het hier aangetroffen nest en onder (de voorzijde en binnenruimte) van de loods.

Op basis van de bureaustudie is gebleken dat de huismus en de gierzwaluw in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen (telmee.nl en waarneming.nl). Deze soorten kennen een vermelding op de "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten". De huismus broedt over het algemeen in stedelijk gebied in uiteenlopende holtes, meestal onder of rondom dakpannen. De gierzwaluw nestelt in (hoge) bebouwing in donkere holtes in ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen en in kerkstorens (DR, 2011).

De dakbedekking van de aan te passen gebouwen biedt door het ontbreken van geschikte holtes geen geschikte broedplaatsen voor beide soorten. De lage uitbouw en de stal bieden door de beperkte hoogte geen geschikt broedbiotoop voor de gierzwaluw en vanwege de verstoring rondom het gebouw ook niet voor de huismus. De gierzwaluw is vaak op hoge en open locaties te vinden, aangezien de soort ruimte nodig heeft om een vrije val te kunnen maken om vervolgens weg te kunnen vliegen. De relatief laag gelegen gebouwen zorgen er voor dat de locatie niet voldoet aan de eisen die de gierzwaluw aan de broedlocatie stelt. In de grote schuur zijn geen holten en/of ruimtes aanwezig waar de gebouwbewonende soorten in kunnen broeden.

De huismus is, gedurende de periode van het terreinbezoek (ook na afwachting houding), niet waargenomen op of in de gebouwen. Wel is een huismus kortstondig waargenomen in de omgeving van de schuur. Hierbij werd geen nestindicerende gedrag waargenomen. Zichtwaarnemingen van de huismus (zingend) in of op het gebouw zou aannemelijk zijn indien de huismus hier een broedterritorium heeft, aangezien het een uitgesproken standvogel betreft die het gehele jaar aanwezig is in het broedbiotoop. Dit was niet het geval in het plangebied. In de omgeving van het plangebied komen woningen voor waar de soort een broedterritoria kan hebben.

Naast de gierzwaluw en de huismus komen de (gebouwbewonende) kerkuil en steenuil in de omgeving van het plangebied voor (op basis van de bureaustudie). De steenuil heeft nestplaatsen in boomholten, nestkasten of nauwe ruimten in gebouwen, bijvoor-

beeld tussen de dakbedekking en het beschot (DR, 2012a). Kerkuilen broeden vooral in de hoge, donkere delen van boerenschuren, kerken, kastelen en torens alsook in kerkuilkasten (DR, 2012b). Van de aanwezige gebouwen in het plangebied zou enkel de grote, deels open schuur (gezien de hoogte, beschutting en openheid) voor beide soorten in aanmerking komen. Echter zijn in de open schuur geen holten en of andere elementen (brede planken of kasten) aanwezig waarin de uilen een nest kunnen maken. Buurtbewoners hebben tevens geen waarnemingen gedaan van uilen in of rondom het plangebied. Bovendien zijn geen indicaties van nestbouw of andere sporen (braakballen, veren e.d.) aangetroffen in of rondom de schuur.

Van de andere op basis van de bureaustudie verwachte soorten (buizerd, havik, ransuil, roek, sperwer en wespandief) zijn geen nesten en/of braakballen aangetroffen. Deze zijn dan ook uitgesloten van het plangebied.

Vleermuizen

Gebouwen vormen in potentie geschikte verblijf- en rustplaatsen voor vleermuizen. In gebouwen vormen betimmeringen, kieren, gaten en spouwmuren een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. Spouwmuurgaten en betimmeringen bieden gebouwbewonende vleermuizen toegang tot de gebouwen of de vleermuizen verblijven achter deze elementen. Vleermuizen verblijven in kleine ruimtes met constante klimatologische omstandigheden. Dergelijke elementen komen niet voor in de aan te passen gebouwen in het plangebied. Tevens vormen de uitbouw en het gebouw in het zuidelijke deel van het plangebied geen geschikte verblijfplaats door de beperkte hoogte van de gebouwen. Door het ontbreken van isolatie of andere elementen die vleermuizen toegang kunnen bieden tot geschikte ruimtes of waar ze achter kunnen kruipen, zijn de gebouwen ongeschikt voor vleermuizen. Naast de visuele beoordeling van de gebouwen is tijdens het terreinbezoek actief gezocht naar sporen en uitwerpselen die duiden op bewoning door vleermuizen. Tijdens het terreinbezoek zijn geen sporen (uitwerpselen, afgebeten vleugels e.d.) van vleermuizen aangetroffen. Het voorkomen van vleermuizen in de gebouwen wordt daarmee uitgesloten.

Uit de bureaustudie is gebleken dat de steenmarter en bever in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het terreinbezoek zijn geen sporen van de steenmarter (prooiresten, latrines, voedselvoorraden of hollen) aangetroffen. Ook in de gebouwen zijn geen sporen van de soort aangetroffen.

Het plangebied biedt geen geschikt biotoop voor de bever. Zoals beschreven onder paragraaf 5.1.2 maakt het plangebied slechts een klein deel uit van het (5x5) kilometerhok. In de omgeving van het plangebied liggen waterpartijen en de Oude Rijn. Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren (uiterwaarden) en meren (vzz.nl). Zo is de bever recent en meermaals waargenomen in de uiterwaarden van de Oude Rijn (waarneming.nl).

Weiland inclusief bomen

Aan de west- en zuidzijde van de grote open schuur en rondom de kleine stal is weiland aanwezig. Het weiland wordt begraasd door paarden en bestaat voornamelijk uit alge-

meen voorkomende grassoorten. In de noordwesthoek staan enkele bomen waaronder gewone es. Tussen de grote schuur en de uitbouw staan enkele (naald)bomen. Ten noorden van het plangebied is een lage heg aanwezig waarnaast het fietspad gelegen is.

In figuur 8 is het weiland en enkele bomen in het plangebied weergegeven.

De vegetatie in het weiland (alsook in de rest van het plangebied) is gezien de voedselrijkdom en de intensief beweede staat floristisch weinig interessant. Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden op basis van het aangetroffen biotoop ook niet verwacht. Ook de vegetatie in de rest van het plangebied bestaat voornamelijk uit verruigde algemeen voorkomende kruiden- en grasvegetatie.

Figuur 8. Aanwezig weiland (boven) en een impressie van de bomen in het plangebied.

De bomen in het plangebied bieden een geschikt leef- en broedgebied voor o.a. vogels zoals de Turkse tortel, merel, groenling, kool- en pimpelmees en zoogdieren. Ook de heg ten noorden van het plangebied biedt een geschikt broedbiotoop voor vogels. In de bomen zijn geen gaten of holen aangetroffen die kunnen duiden op het gebruik van deze bomen als verblijfplaats voor vleermuizen of vogels. Ook zijn er geen oude, in aanbouw zijnde en/of nieuwe nesten in de bomen aangetroffen.

De bomen kunnen mogelijk gebruikt worden door vleermuizen als foerageergebied, zij het marginaal aangezien het om een beperkt aantal bomen gaat. In de omgeving is

voldoende alternatief aanwezig zoals het bosgebiedje ten zuidwesten van het plangebied.

Het weiland met de kruiden/grasvegetatie is geschikt voor algemeen voorkomende zoogdieren zoals de veld- en aardmuis. Ook algemene amfibiesoorten vinden in dit gebied een geschikt landbiotoop. Door het monotone karakter van dit deel van het plangebied en daarbij het ontbreken van geschikt landbiotoop, vormt het weiland geen geschikt biotoop voor de in de omgeving voorkomende kamsalamander en poelkikker.

Vanwege het ontbreken van geschikt biotoop (open water) voor de kleine modderkruiper en de bittervoorn zijn de soorten uitgesloten van het plangebied.

Tuin

Ten zuiden van de woonboerderij en de uitbouw bevindt zich een tuin met aangeplante gecultiveerde vegetatie. Hier is tevens een (aangelegde) vijver aanwezig. Aangenomen wordt dat de tuin bij de toekomstige ontwikkeling betrokken wordt en behouden blijft. In de omgeving van het plangebied zijn de zwaar beschermde amfibieën kamsalamander en poelkikker aangetroffen (bureaustudie). De half beschaduwde vijver met de goed ontwikkelde water- en oevervegetatie biedt voor de kamsalamander (en andere salamanders) een geschikt (voortplantings)biotoop.

Indien de vijver betrokken wordt bij de ontwikkeling en gedempt wordt, dient de aanwezigheid van zwaar beschermde amfibieën in de vijver onderzocht te worden.

6 Toetsing aan de natuurwetgeving

6.1 Toetsing effect op beschermde gebieden

6.1.1 EHS

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich geen EHS-gebied binnen het plangebied. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Ook kunnen significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in de nabijheid van het plangebied worden uitgesloten. Vanuit dit oogpunt zijn er voor EHS geen belemmeringen.

6.1.2 Natuurbeschermingswet 1998

Uit de bureaustudie blijkt dat er binnen drie kilometer afstand van het plangebied geen Natura 2000-gebied ligt. Vanwege de aard en geringe omvang van de ontwikkeling worden geen effecten op het Natura 2000-gebied verwacht. Zoals aangegeven hierboven, heeft de ruimtelijke ontwikkeling beperkte invloed, eventueel op de directe omgeving van het plangebied. Op basis van de afstand en de beperkte invloed zijn er geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied 'Gelderse Poort'. Een nader onderzoek (Voortoets) vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

6.2 Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet

6.2.1 Effecten Tabel 2/3 soorten

Broedvogels

Algemeen

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor de twee nesten die zijn aangetroffen in gebouw 1 (zie figuur 3). Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

In het geval van het kappen van bomen, het eventueel aanpassen van de heg en tuinvegetatie en het slopen van de gebouwen (zoals de grote schuur) met nesten in het plangebied, wordt dan ook geadviseerd om dit buiten de broedperiode van vogels te rooien (dit komt neer op de periode van augustus tot en met begin maart). Zo zijn er in de open schuur concreet enkele nesten aangetroffen. Deze zijn beschermd tijdens het broedseizoen en mogen dan niet aangetast worden. Ook in dichte vegetatie (zoals de heg) zijn nesten te verwachten.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

Jaarrond beschermde nesten

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten (zie Bijlage 2). Tijdens het terreinbezoek zijn in de gebouwen en in de rest van het plangebied geen sporen, nesten/potentiële nestplaatsen of braakballen aangetroffen van categorie 1-4-vogelsoorten. Deze soorten zijn dan ook uitgesloten in het plangebied.

Categorie 5-vogelsoorten

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het slopen van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

In het voorliggende plangebied zijn geen gebouwen en/of bomen aanwezig met daarin geschikte (spouwmuur)gaten, kieren en/of hopen die geschikt zijn voor vleermuizen. Verwacht wordt dat het plangebied wel gebruikt wordt als foerageergebied voor vleermuizen. De enkele bomen in het plangebied vormen door de beperkte omvang naar verwachting geen essentieel onderdeel van de leefomgeving van vleermuizen. In de omgeving is bovendien voldoende foerageergebied aanwezig (zoals het beboste gebied ten zuidwesten van het plangebied). In de nieuwe situatie wordt nieuw groen aangelegd (zoals solitaire bomen, boomvlakken en struweel). Deze groenelementen (en mogelijk de tuinbeplanting van de woningen) kunnen dienen als foerageergebied voor de in de omgeving aanwezige vleermuizen.

In alle redelijkheid kan worden gesteld dat de voorgenomen plannen weinig of geen invloed zullen hebben op de vleermuisactiviteiten binnen en rondom het plangebied. Voor wat betreft vleermuizen zijn er geen belemmeringen te verwachten ten aanzien van de Flora- en faunawet.

Overige zwaardere beschermde zoogdieren

Er zijn geen zwaardere beschermde zoogdieren aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt geen geschikt habitat voor deze soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Reptielen en amfibieën

Er zijn geen beschermde reptielen en amfibieën aangetroffen in het plangebied. De aangelegde vijver ten zuiden van de uitbouw en de woonboerderij vormt een geschikt voortplantingsbiotoop voor de zwaar beschermde kamsalamander (Tabel 3-soort).

Wanneer de vijver wordt gedempt ten behoeve van de ruimtelijke ontwikkeling, is er mogelijk sprake van aantasting van voortplantingsbiotoop van zwaardere beschermde amfibiesoorten. Op geen enkel moment, ook niet tijdelijk, mag een achteruitgang van de functionaliteit van een voortplantingsplaats en/of van een vaste rust- en verblijfplaats van zwaar beschermde soorten optreden. De zwaar beschermde soort (kamsalamander) staat vermeld op Tabel 3 van de Flora- en faunawet en Bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

Indien de vijver bij de toekomstige ontwikkeling gedempt wordt, dient de aanwezigheid van zwaar beschermde amfibieën in de vijver onderzocht te worden.

Het plangebied herbergt geen geschikt habitat voor beschermde reptielsoorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Vissen

Binnen de begrenzing van het plangebied zijn door de afwezigheid van geschikt water geen zwaardere beschermde vissoorten aangetroffen. Effecten hierop zijn dan ook uitgesloten.

Planten

Er zijn geen beschermde plantensoorten (Tabel 2 en 3) aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat of standplaatsfactoren voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Vlinders

Er zijn geen beschermde vlindersoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Libellen

Er zijn geen beschermde libelsoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

7.1.1 Beschermde natuurgebieden

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. In het plangebied Beekseweg 26 te Babberich is geen EHS-gebied aanwezig. Er komt wel EHS voor in de omgeving van het plangebied, echter buiten de invloedssfeer van de ontwikkeling. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan (EHS).

Er is geen natuurgebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000-gebied) in de omgeving van het plangebied aanwezig. Vanwege de afstand en de omvang van de ontwikkeling kunnen effecten op het Natura 2000-gebied 'Gelderse Poort' worden uitgesloten.

7.1.2 Beschermde soorten

Tabel 2 en 3-soorten

In het plangebied zijn geen zwaardere beschermde soorten (Tabel 2 en 3) aangetroffen of verwacht die de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling wezenlijk kunnen beïnvloeden. In het kader van Flora- en faunawet zijn er vanuit flora en fauna geen belemmeringen voor de voorgenomen sloop en nieuwbouw.

Er wordt vanuit gegaan dat de aanwezige vijver in de tuin behouden blijft bij de nieuwe ontwikkeling. Indien de vijver bij de toekomstige ontwikkeling gedempt wordt, dient de aanwezigheid van zwaar beschermde amfibieën in de vijver onderzocht te worden.

Broedvogels

In de grote (deels open) schuur in het plangebied zijn nesten aangetroffen. Aangezien het geen jaarrond beschermde nesten betreffen, zijn deze nesten enkel beschermd in de broedperiode wanneer gebroed wordt en wanneer jongen aanwezig zijn.

Met broedvogels kan in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (globaal halverwege maart tot en met juli) indien concreet broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Wanneer de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden ingezet, maar doorlopen tot in het broedseizoen dan kan het verstoren van vogels voorkomen worden door continu door te werken en werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stil leggen. Op deze manier wordt voorkomen dat vogels tot broeden komen in het gebied waar gewerkt wordt (zie tevens tabel 7.1).

Er zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde indien ten minste één van de volgende maatregelen genomen te worden:

1. De werkzaamheden aan de hoge, dichte vegetatie (o.a. bomen) en de grote schuur wordt buiten het broedseizoen uitgevoerd (voorkeursmaatregel). Of in deze periode wordt het plangebied ongeschikt gemaakt voor broedvogels.
2. Het plangebied wordt kort voor aanvang van de werkzaamheden door een erkende ecooloog gecontroleerd op actuele broedgevallen; bij gebleken aanwezigheid van broedende vogels moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot na het broedseizoen.

Tabel 7.1: Mogelijk voorkomen van en effecten op beschermde soorten in het plangebied en de noodzaak voor ontheffing.

Soortgroep/ soort	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk?	Bijzonderheden/ opmerkingen
Broedvogels algemeen	Mogelijk	Nee	Nee	Werken buiten broedseizoen of locatie ongeschikt maken voor nesten voorafgaand het broedseizoen. Zo zijn in de schuur concreet nesten aangetroffen.

7.2 Kansen voor de natuur

7.2.1 Vleermuizen

Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring. Om het terrein geschikt te houden dan wel te maken voor vleermuizen, wordt aangeraden om het aanbrengen van verlichting (en uitstraling hiervan) zoveel mogelijk te beperken (ook tijdens de bouw). Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring.

In het toekomstige ontwerp kan rekening gehouden worden met vleermuizen door verlichting te gebruiken die minder versturend is voor vleermuizen. Lage armaturen met wit licht die naar beneden uitstralen vormen geen belemmering voor vleermuizen en zouden gebruikt kunnen worden. Hierbij kan gedacht worden aan vleermuisvriendelijke verlichting zoals de speciale BAT lamp (Rijkswaterstaat, 2012).

Daarnaast zijn speciaal voor renovatie of herbouw onderhoudsvrije vleermuisenkokers in de handel die ingemetseld kunnen worden en zogenaamde vleermuiskwartieren die eenvoudig te bevestigen zijn aan muren (zie onder andere Brochure 'Vleermuisvriendelijk bouwen' (Korsten et al., 2011). Deze positieve maatregelen zijn veelal eenvoudig en met geringe meerkosten in nieuwbouw in te passen.

8 Bronnen

8.1 Boeken en rapporten

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, (2006). *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming* (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna Deel 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.
- Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie) (2009). *De Amfibieën en Reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- EIS-Nederland/De Vlinderstichting/Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2007). *Waarnemingenverslag Dagvlinders, nachtvlinders en libellen*.
- Korsten Erik, Herman Limpens, Herman Bouman, Jeroen Reinhold, (2011). Brochure 'Vleermuisvriendelijk bouwen'. Landschapsbeheer Flevoland, Lelystad, december 2011.
- Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). *Vleermuizen en planologie*. Zoogdiervereniging, Arnhem.
- SOVON, (2002). *Atlas van de Nederlandse broedvogels*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij/Naturalis/EIS – Nederland.

8.2 Websites

- www.vlinderstichting.nl
- www.maps.google.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.telmee.nl

Bijlage 1

Ecologische Hoofdstructuur

Natuurbeschermingswet 1998

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Bijlage 2

Flora- en faunawet

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Dienst Regelingen door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een

‘positieve afwijzing’ van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekent dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit bete-

kent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij Dienst Regelingen voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van

geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

- 1 het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
- 2 de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.